

Projektbeskrivning till BRÅ avseende utvidgning och utveckling av medlingsverksamhet i Stockholms city polismästardistrikt respektive Söderorts polismästardistrikt samt ett uppbyggande av en likvärdig medlingsverksamhet i Västerorts polismästardistrikt.

Bakgrund

Socialtjänstförvaltningen i Stockholms stad genom enheten för drog- och brottsprevention, Preventionscentrum Stockholm (PRECENS) har vid två tillfällen erhållit verksamhetsbidrag för att dels utveckla medling med anledning av brott (SFS 2002:445), dels samordna de befintliga medlingsverksamheterna i såväl City polismästardistrikt och Söderorts polismästardistrikt såväl som mellan dessa.

Förutsättningarna för de två projektens utveckling ser olika ut då medlingsverksamheten i city har varit igång sedan mitten av december 2002 med en heltidsanställd medlingssamordnare medan Söderortsprojektet startade först i oktober 2003 och då med en halvtidsanställd medlingssamordnare. Sedan slutet av januari finns ingen samordnare i Söderort.

Samordnarna har under projekttiden påbörjat arbetet med att ta fram gemensamma riktlinjer och rutiner för medlingsverksamheterna i respektive område (vilket redovisas under särskilda punkter i enlighet med ansökningsunderlaget). Målet är att riktlinjerna skall fungera på samma sätt i hela Stockholms stad. Samordnarnas arbete har bedrivits inom ramen för Stödcentrum som också innefattar stöd till unga brottsoffer och deras anhöriga. Stödcentrum finns även i Västerort, dock utan medlingssamordnare.

Organisation

Utifrån samordnarnas erfarenheter är ett nära samarbete med polisen en förutsättning för att utveckla och erbjuda alla ungdomar medling, (vilket även framgår tydligt i den nyligen utkomna Brå-rapporten, 2005:14). I Stockholm finns tre polismästardistrikt, med en ungdomsrotel (city) och två ungdomsgrupper med särskilt uppdrag att utreda ungdomsbrott. Dessutom är två rånkommisioner knutna till dessa enheter. Vid dessa polismästardistrikt finns som tidigare nämnts även stödcentrum i ett utvecklat samarbete med polisen. Med den samlade kompetens som finns inom dessa ungdomsenheter är förutsättningarna gynnsamma för att utveckla medlingsverksamheten.

Vår modell är att det skall finnas en medlingssamordnare i direkt, eller i nära anslutning till dessa ungdomsenheter vid de tre polismästardistrikten. Stockholm stad ska således ha tre medlingssamordnare som utgår ifrån polisens upptagningsområde och vars verksamhet erbjuder eller samordnar medling oavsett var den unge hör hemma i för stadsdel. Samordnarna har till uppgift att bygga upp en stab med medlare som är tillgängliga för verksamheten, utifrån såväl geografiska behov såväl som individbehov. Målet är att bygga upp en tydlig och funktionell verksamhet för samtliga samarbetspartner. Verksamheten som erbjuder likhet inför lagen torde också vara kostnadseffektiv.

1. Vilka brottstyper gäller medlingen?

De brottstyper som är prioriterade är:

Brott mot person såsom ringa misshandel, misshandel, grov misshandel, olaga hot, personrån samt väskryckning.

Egendomsbrott såsom stöld, grov stöld, tillgrepp av fortskaffningsmedel samt skadegörelse (i vissa fall klotter).

Valet av brottstyper bygger på såväl vetenskapliga studier, som visar att bästa medlingsresultaten gäller brott där det finns ett offer som personligen har blivit kränkt såväl som vår tolkning av lagen och dess förarbeten. Viss erfarenhet är hämtad vid enkätundersökningar (bilaga 1) från egen verksamhet som gjorts efter avslutade medlingar.

2. Gör en uppskattning av antalet medlingsbara ärenden per år.

Då de flesta ungdomsbrott utreds vid de tre polismästardistriktens ungdomsenheter finns en nästan oräknelig mängd brott. De flesta är dock, stöld/snatterier, skadegörelse och missbruk av urkund. Därtill kommer ett antal brott där det inte finns en känd gärningsperson. De återstående brotten skall ha en gärningsperson som erkänner brott och som ställer sig positiv till medling. Ett riktmärke är utvecklingen från medlingsverksamheten i city där ärendetillförseln och genomförda medlingar fördubblas varje år. Det finns en rimlig uppskattning att vid varje ungdomsenhet genomföra mellan 40-50 st. medlingar per år. Totalt för Stockholms stad således ca 150 medlingar per år när medlingsverksamheterna är uppbyggda.

3. Vilka åldrar ska medlingsverksamheten gälla.

Nuvarande målgrupp för medlingsverksamheten är unga lagöverträdare mellan 15 och 17 år, men kan även omfatta både yngre och äldre gärningspersoner samt brottsutsatta personer som har fyllt åtminstone 12 år (nedre åldersgräns är beroende av gärningspersonens ålder). I Lagrådsremissen ”Ingripanden mot unga lagöverträdare”, som väntas gå igenom i sin helhet under våren 2006 skall medling erbjudas i de fall gärningspersonen är under 21 år. Detta innebär att medlingssamordnarna förankrar och hittar rutiner med fler samarbetsaktörer.

4. Vem är huvudman för verksamheten.

Socialtjänstförvaltningen i Stockholms stad.

(5. Ej relevant)

6. Hur identifieras medlingsärenden, flödet, mm.

När polisen vid ungdomsenheterna förhör en misstänkt gärningsperson som uppfyller kriterierna för att kunna delta i medling med anledning av brott informerar förhørsledaren om att vi har en medlingsverksamhet, vad den går ut på och att medlingssamordnaren kommer att ringa upp eller skriva brev för vidare kontakt. Förhørsledaren noterar gärningspersonens inställning till medling i förundersökningsprotokollet så att informationen i ett tidigt skede går vidare till åklagaren. Inställningen noteras även i den framtagna medlingsblanketten (bilaga 2) som lämnas till samordnaren. Medlingssamordnaren tar kontakt med gärningspersonen och dennes förälder i de fall då denne är under 18 år, och bestämmer tid för ett sammanträffande. Samordnaren har nu till uppgift att stämma av förutsättningarna och göra en bedömning om

det är lämpligt att genomföra medling. Om så är fallet och gärningspersonen ställt sig positiv kontaktas åklagaren för samråd. Därefter tas kontakt med den brottsutsatte som erbjuds ett förmöte. Under förmötena informeras båda parter om hur medlingen går till och de regler som gäller vid medlingstillfället. Det är först efter förmötet som den enskilde bestämmer om deltagande i medlingsmötet. Ett noggrant förarbete är av största vikt för en lyckad medling. Efter avslutad medling skickas ett PM till åklagaren och utredande polis för kännedom. I de fall någon av parterna vill även till socialtjänsten.

7. Beskriv hur många och vilka personer som kommer att vara medlare. Vilken utbildning och bakgrund har dessa personer?

Medlingssamordnaren i city har förutom samtalsmetodikutbildning gått en medlingskurs för Elinor Lind och såväl grund- som fortsättningsutbildning i BRÅ:s regi. Under Ht -04 har medlingssamordnaren tagit 10 poäng i kursen "medling" vid institutionen för rättsvetenskap vid Luleå Tekniska Universitet. Medlingssamordnare som kommer att tillsättas kommer att, förutom adekvat utbildning, erbjudas utbildning i medling och handledning.

Medlingssamordnarna kommer förutom att ta egna medlingar använda sig av de medlare som redan finns att tillgå i respektive område. Som tidigare nämns skall de tre samordnarna ta ett gemensamt ansvar för att alla i Stockholms stad får samma möjlighet, utifrån lika kriterier, erbjudas medling och i de fall som fungerar genomföra en medling med en opartisk tredje person. Detta skall utarbetas under projekttiden. De medlare som i dag finns att tillgå är tjänstemän inom de olika stadsdelsförvaltningarna som har genomgått Brå's grundutbildning i medling. Ett antal lekmän finns att tillgå och även dessa har utbildats via Brå.

8. Hur ser kostnadsberäkningen/budgeten ut?

Lön till tre medlingssamordnare inklusive sociala avgifter belöper sig till ca 500 000 kronor per person för det ansökta verksamhetsåret. Därtill kommer kostnader för datauppkopplingar och IT-utrustning att uppgå ca 20 000 kronor per person. Ett övrigtanslag med 75 000 kronor per medlingssamordnare bör kunna täcka dessa datorkostnader, övriga kontorskostnader såsom trycksaker, porto, telefon, arvoden till lekmannamedlare samt utbildningskostnader m.m. (Polismyndigheten ställer lokaler till förfogande utan kostnad för Stockholms stad vid de tre polismästar-distrikten.) Stockholms stad finansierar två medlingssamordnare med 1 miljon kronor och från BRÅ ansöks om löne-medel för den tredje samordnaren med 500 000 kronor samt övrigtanslaget på sammanlagt 225 000 kronor, dvs. totalt 725 000 kronor.